

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze
Ústav pro dějiny umění
Akademický rok 2023–2024

Iva Knobloch

Svaz československého díla 1912–1948

Dizertační práce

Posudek vedoucí práce

Iva Knobloch studovala v rámci kombinovaného doktorského studia od roku 2017, zprvu pod vedení prof. Vojtěcha Lahody, od roku 2020 pod mým vedením. Jako vynikající odbornice působící v pražském Uměleckoprůmyslovém muzeu bez problému zvládla všechny předepsané povinnosti a v akademickém roce 2021–2022 složila státní zkoušku. Značné pracovní vytížení (mimo jiné v roce 2019 kurátorka české účasti na prestižním XXII. Trienále designu v Miláně, rozsáhlá publikační aktivita, účast na konferencích, přednáška v MoMA New York ad.), omezení dané pandemií, ale také průběžný výzkum, v jehož rámci byl nalezen důležitý dokumentární fotografický materiál vztahující se k tématu dizertace, posunuly závěr studia až do tohoto akademického roku, kdy zároveň jako další výstup náročného výzkumu figuruje aktuální výstava v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze.

Text dizertace je neobyčejně hutný a podložený mnoha zdroji. Splňuje nejvyšší nároky na analýzu českého (československého) umění v mezinárodním kontextu zahraničních svazů stejného typu, zejména na území Německa a ve Skandinávii, který Iva Knobloch samozřejmě zkoumá od samotného založení Svazu ještě před vznikem samostatného Československa. Aktivitu a profil Svazu přitom člení do šesti časově vymezených kapitol, které sledují jeho proměny v souvislosti s proměnami politickými a změnami v hlavní náplni svazových aktivit. Věnuje velkou pozornost organizační struktuře SČD, roli jednotlivých osobností v čele s arch. Pavlem Janákem a historikem umění Karlem Herainem, nedoceněné pozici výrazných ženských autorek podílejících se na špičkové produkci Svazu, zásadním výstavním počínům a jejich roli ve formování národního Gesamtkunstwerku. Zároveň mapuje reprezentaci české produkce v mezinárodní konkurenci na prestižních zahraničních vystoupeních (Výstava Deutscher Werkbund v Kolíně nad Rýnem 1914, Výstava dekorativního umění v Paříži 1925, samostatné výstavy SČD v Německu, ve Skandinávii, Rumunsku atd.). Věnuje se vedle obecně známých členů Svazu i zapomínaným jménům a zkoumá pozici výrazných ženských autorek. Sleduje zároveň publikační aktivitu Svazu, zejména časopisy a jejich mimořádně kvalitní grafickou úpravu. Důležitou součástí textu jsou velké architektonické

akce – výstavba osady Baba a kritická analýza projektu, a stavba pražského Domu uměleckého průmyslu na Národní třídě.

Vysoce hodnotím přístup Ivy Knobloch, která pracuje s až dosud u nás neaplikovaným interpretačním klíčem, v jehož rámci se Michel Foucault a Maurice Hauriou věnovali pojetí dynamiky moderních institucí. Umožňuje jí to ocenit, resp. docenit vedle dobře známé funkcionalistické etapy také například vynikající podíl Františka Kysely na svazové produkci dvacátých let, anebo „stylově hybridní, lokálně specifické projevy, jež se v průběhu třiceti let prolínaly s potřebou technologických inovací, sociálními vizemi a internacionálním uznáním.“

Za mimořádně důležité a objevné pokládám ty části textu, kde se Iva Knobloch zabývá dosud málo reflektovaným významem „severské stopy“, ať už na příkladech realizovaných výstav a konkrétně doložené komunikace se severskými kolegy, ale také z hlediska následné produkce českých umělců, ve které se poučení severským designem odráží. Stejně tak mimořádně zajímavé a zcela průkopnické jsou kapitoly věnované válečnému a poválečnému období, tedy období mezi lety 1940 a 1948, kdy SČD zprvu udržel kvalitní produkci v období protektorátu, a nakonec zanikl po komunistickém puči sloučením s Ústředím lidové kultury.

Dizertační práce Ivy Knobloch je výborně strukturovaná, důkladná a dobře napsaná. Pokládám ji za mimořádně přínosnou a doporučuji k obhajobě. Předběžně ji hodnotím jako „prospěla“.

Prof. PhDr. Marie Klimešová Ph.D.

3. července 2024